

SAATE

Lähettiläjä: Sihteeristö

Vastaanottaja: Valmistelukunta

Asia: Kontaktiryhmät kansalaisyhteiskunnan kanssa

Valmistelukunnan jäsenille toimitetaan ohessa raportit kahdeksan kansalaisyhteiskunnan eri aloja käsittelevän kontaktiryhmän 10.–18.6.2002 pidetyistä kokouksista.

YHTEISKUNTA

Puheenjohtaja: Klaus Hänsch

Ilmoittautuneiden osanottajien määrä: 105 (74 organisaatiota)

Valmistelukunnan puheenjohtajiston jäsen Klaus Hänsch toimi puheenjohtajana torstaina 13.6. aamupäivällä järjestetyssä kokouksessa yhteiskunnallisissa asioissa vaikuttavien valtioista riippumattomien järjestöjen kanssa. Kokouksen osanottajiksi oli rekisteröitynyt 74 organisaatiota ja noin 80 henkeä oli paikalla, joista 30 käytti puheenvuoron.

Osanottajat edustivat hyvin erilaisia sidosryhmiä, mikä oli havaittavissa keskustelussa käsiteltyjen asioiden laajuudessa. Klaus Hänsch avasi keskustelun korostamalla eri kontaktiryhmien kokousten merkitystä, koska ne mahdollistavat kansalaisyhteiskuntaa edustavien organisaatioiden osallistumisen valmistelukunnan työhön. Lisäksi tällainen mahdollisuus on 24. ja 25.6. pidettävässä täysistunnossa, jonka valmisteluihin jokaista kontaktiryhmää pyydettiin nimeämään joitain edustajia puhumaan kyseisen alan puolesta. Klaus Hänsch antoi ryhmälle tietoja täysistunnon järjestelyistä.

Tämä yhteenveto ei ole kaikenkattava muistio kaikista keskustelussa esiin tulleista kohdista. On kuitenkin asioita, jotka tulivat esille useiden osanottajien puheenvuoroissa, ja joitain aiheita voidaan pitää koko alan yhteisinä huolenaiheina. Näitä ovat seuraavat:

- Useat puhujat esittivät perusoikeuskirjan täysimääräistä sisällyttämistä perussopimukseen ja jotkut sen soveltamisalan laajentamista kattamaan sellaiset asiat kuten oikeuden koulutukseen.
- Monet halusivat, että perussopimuksessa tunnustettaisiin virallisesti kansalaisyhteiskunnan asema ja myös sen oikeus tulla kuulluksi.
- Viitattiin avoimen koordinoitimenetelmän lisääntyneeseen käyttöön, ja useat puhujat halusivat, että se tunnustettaisiin virallisesti perussopimuksessa.

- Monet halusivat parempaa tasapainoa talous- ja sosiaalipolitiikan välille sekä "sosiaalisen" talouden nimenomaista tunnustamista perussopimuksessa ja mm. täystyöllisyyttä, köyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen poistamista sekä kestävästä kehitystä koskevien tavoitteiden sisällyttämistä siihen.
- Jotkut ehdottivat, että olisi luotava johdonmukaisempi lähestymistapa Lissabonin prosessiin ja talouden ja työllisyyden suuntaviivat olisi synkronisoitava kevään Eurooppa-neuvostossa. Toivottiin myös, että Euroopan parlamentti osallistuisi enemmän näihin prosesseihin.
- Useat puhujat halusivat, että yleishyödyllisiä palveluja, osuuskuntia ja voittoa tavoittelemattomia organisaatioita tuettaisiin enemmän.
- Toivottiin, että perheille annettaisiin enemmän tunnustusta ja niitä tuettaisiin enemmän sekä pyritäisiin parantamaan maahanmuuttajien kohtelua.
- Monet toivoivat konkreettisia toimenpiteitä sukupuoleen ja sukupuoliseen suuntautumiseen perustuvan syrjinnän sekä vammaisten syrjinnän poistamiseksi.
- Useat tieteellisiin tutkimuslaitoksiin yhteydessä olevat puhujat korostivat tieteen merkitystä Euroopan talouden moottorina ja halusivat unionin tukevan enemmän tieteen perustutkimusta.

Puheenjohtaja oli tyytyväinen erilaisiin kannanottoihin merkittävinä panoksina valmistelukunnan työlle. Kommentoituaan lyhyesti joitain erityiskohtia hän pyysi läsnäolevia nimeämään alaa edustavat puhujat 24. ja 25.6. pidettävään täysistuntoon.

Sovittiin, että yhteiskuntaa käsittelevä ryhmä nimeäisi keskuudestaan kolme edustajaa, joista kukin käyttäisi viiden minuutin puheenvuoron. Lisäksi Mary McPhail (European Women's Lobby) käsittelee syrjimättömyyttä ja Rita Kessler (Association Internationale de la Mutualité) taloudellisia sosiaalisia kysymyksiä.

YMPÄRISTÖ

Ryhmän puheenjohtaja: Giorgos Katiforis

Ilmoittautuneiden organisaatioiden määrä: 14

Ilmoittautuneiden osanottajien määrä: 20

Kokouksen puheenjohtajana toimi valmistelukunnan puheenjohtajiston jäsen Giorgos KATIFORIS.

Giorgos Katiforisin kontaktiryhmän tavoitteista ja menettelytavasta pitämän alustuksen jälkeen puheenvuoro annettiin ympäristöasioiden pääosaston linjan A – Kestävä kehitys ja poliittiset välineet johtajalle David Lawrencelle, joka esitteli epävirallisesti joitain ympäristöasioiden pääosaston hankkeita ja tavoitteita.

Tämän jälkeen puheenvuoron käyttivät seuraavien organisaatioiden edustajat: Eurogroup for Animal Welfare, European Agricultural Convention, European Landowners Organisation, European Women's Lobby, European Environmental Bureau.

Organisaatioiden edustajien tärkeimmät ehdotukset:**Perusoikeudet**

1. Sisällytetään ympäristöoikeudet perusoikeuskirjaan ja muutetaan sen sanamuotoa oikeudet luettelevaan muotoon.
2. Lisätään perusoikeuksiin oikeus terveellisiin elintarvikkeisiin, oikeus tietoon, oikeus puhtaaseen ympäristöön ja veteen, oikeus ympäristöalan palveluihin, oikeus GMO:ista vapaisiin elintarvikkeisiin.
3. Sisällytetään perussopimukseen käsite eläinten hyvinvoinnista.

Unionin tehtävät

1. Säilytetään ympäristölle ja kestäväälle kehitykselle tärkeät tavoitteet ja periaatteet erityisesti EY:n perustamissopimuksen 2, 6, 174 ja 228 artiklan mukaisina.
2. Tarkistetaan maatalouspolitiikan tavoitteita saattamalla 33 artikla yhdenmukaiseksi kestävää kehitystä, laadukasta elintarviketuotantoa, terveyden ja ympäristön suojelua, tarkoituksenmukaista ja huomioon ottavaa maaseudun kehittämistä koskevien vaatimusten kanssa.
3. Ei laadita mitään jäykkää toimivaltauetteloa.
4. Kehitetään maatalouspolitiikkaa ja maaseutupolitiikkaa rinnakkain siten, että niihin sisältyy kestävä kehityksen käsite ja niissä huolehditaan biologisesta monimuotoisuudesta sekä maaperän ja veden hallinnoinnista, ja siirrytään tuotantoa koskevasta tavoitteesta maaseudun kehittämisen tavoitteeseen.
5. Edistetään paikallisia perinteitä ja käsityöperinteitä muun muassa elintarvikkeiden alalla ja edistetään maaseutumatkailua.
6. Lakkautetaan Euratomin perustamissopimus.

Välineet

1. Korvataan yksimielisyys määräenemmistöllä ja yhteispäätösmenettelyllä ympäristöalan päätöksissä, kuten myös muissa asioissa, muuttamalla EY:n perustamissopimuksen 175 artiklan 2 kohtaa ja 99 artiklaa.
2. Tehdään mahdolliseksi ympäristöasioiden saattaminen Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäviksi.
3. Sisällytetään perussopimukseen yleismääräys kansalaisten laajasta, avoimesta ja oikea-aikaisesta osallistumisesta.
4. Laajennetaan vaatimukset avoimuudesta koskemaan kaikkia EU:n toimielimiä ja elimiä.
5. Lopetetaan asioiden käsitteleminen salassa neuvostossa, jonka istuntojen olisi oltava julkisia.
6. Talous- ja sosiaalikomitealle ei pidä antaa mitään ylimääräistä asemaa kansalaisyhteiskunnan edustajana.
7. Vahvistetaan olemassa olevia toimielimiä: Parannetaan nykyisten toimielinten avoimuutta ja demokraattisia toimintatapoja. Laajennetaan Euroopan parlamentin yhteispäätösvaltuuksia ja annetaan sille (rajoitettu) aloiteoikeus.

Toissijaisuus ja toimivalta

Hajautetaan maatalouspolitiikka.

TIEDEMAAILMA

Ryhmän puheenjohtaja: Giuliano Amato

Ilmoittautuneiden organisaatioiden määrä: 43

Ilmoittautuneiden osanottajien määrä: 65

1. Eurooppa-valmistelukunnan varapuheenjohtaja Giuliano Amato toimi puheenjohtajana tässä kontaktiryhmän kokouksessa, jossa tiedemaailman ja pohdintaryhmien ("*think tanks*") edustajat kokoontuivat valmistelevaan 24. ja 25.6. pidettävää valmistelukunnan istuntoa, jossa on tarkoitus kuulla kansalaisyhteiskuntaa. Kokoukseen oli ilmoittautunut nelisenkymmentä organisaatiota (ks. liitteenä oleva luettelo), joista kolmisenkymmentä oli tosiasiallisesti edustettuna.

2. Giuliano Amato ilmoitti heti alkuun, että kyseessä oli ensimmäinen tapaaminen, jonka tarkoituksena on yhteyksien luomien eri organisaatioiden välille. Hän kannusti organisaatioita tekemään yhteistyötä keskenään ja järjestämään työskentelynsä itsenäisesti valmistelukunnan toiminnan aikana muun muassa ottamalla ripeästi kantaa valmistelukunnan laatimiin asiakirjoihin. Puheenjohtaja totesi, että kontaktiryhmän sisällä on yksilöitävissä viisi alaryhmää:

- tiedemaailma (yliopistot, tutkimuskeskukset, muut ad hoc -ryhmittymät)
- pohdintaryhmät ("*think tanks*")
- eurooppalaista tietoisuutta edistävät liikkeet, joista useat ovat nuorten tai opiskelijoiden muodostamia
- tieteelliseen tutkimukseen liittyvät organisaatiot
- kansalaisyhteiskunnan muut valtioista riippumattomat järjestöt, jotka edustavat erilaisia näkökohtia (Euroopan kansalaisuutta, naisjärjestöt jne.) ja jotka osallistuvat usein myös muihin alakohtaisiin kontaktiryhmiin.

3. Puheenjohtaja korosti tiedemaailman tuoman asiantuntemuksen ja kansalaisyhteiskunnan tuen merkitystä perusteltaessa valmistelukunnan työn lopputulosta. Näin ollen olisi pohdittava, 24. ja 25.6. pidettävän valmistelukunnan istunnon jälkeen, kuinka vuorovaikutusta kansalaisyhteiskunnan kanssa yleensä ja tiedemaailman ja pohdintaryhmien edustajista tarvittaessa muodostettavan kontaktiryhmän kanssa voitaisiin jatkaa. Kontaktiryhmä voitaisiin muodostaa uudelleen käsiteltävien asioiden pohjalta. Asiantuntijoita voitaisiin myös kutsua puhumaan perustettuihin työryhmiin samalla kun valmistelukunnan keskustelufoorumi keräisi edelleen kannanottoja.

4. Puheenjohtaja pyysi tämän jälkeen osanottajia esittelemään edustamansa organisaation tai verkoston (esim. AGORA-verkosto tai CEPS/EPIN) ja sen tämänhetkiset ja tulevat valmistelukunnan työhön liittyvät toiminnot. Heillä oli myös mahdollisuus esittää yleisellä tasolla näkemyksensä valmistelukunnan toiminnasta ja valmistelukunnassa käsiteltävistä eri aiheista. Tässä vaiheessa esille tulivat seuraavat kohdat:

– Useat osanottajat ottivat esille kysymyksen valmistelukunnan työn lopputuloksesta ja erityisesti menettelystä, jota noudatetaan laadittaessa perussopimus ja siihen sisältyvästä unionin rakenteesta. Firenzen yliopistollisen Eurooppa-instituutin edustajat palauttivat mieleen, että heillä on asiantuntemusta perussopimusten uudelleenjärjestämisen alalla, ja ilmoittivat olevansa valmiita jatkamaan työskentelyään siten, että ottavat huomioon valmistelukunnan tarjoamat uudet puitteet. Eräät toiset yliopistot tai pohdintaryhmät ilmoittivat myös olevansa valmiita tähän, erityisesti toimielimiin tai Euroopan puolustukseen liittyvien kysymysten osalta. Puheenjohtaja muistutti kuitenkin, että valmistelukunnan käytettävissä olevat määrärahat ovat hyvin rajalliset.

- Osanottajat ottivat myös esille kysymyksen siitä, kuinka kansalaiset saataisiin paremmin mukaan käynnissä olevaan perustuslakia luovaan prosessiin. Useat kannattivat kansanäänestyksen järjestämistä Euroopan tasolla hyväksynnän saamiseksi valmistelukunnan tai HVK:n työn tuloksille taikka kaikille eurooppalaisille ennakoon jaettavaa kyselyä siitä, mitä he odottavat Euroopan unionilta (kuten ECOSTAT on jo tehnyt Unkarissa). Useat nuorten ryhmät (esimerkiksi AEGEE, Génération européenne) esittivät aloitteensa, joihin kuului muun muassa manifestin laatiminen (kansainväliset valtiotieteiden opiskelijat Pariisista), tai halunsa lisätä mahdollisuuksia liikkuvuuteen ja kielikoulutukseen. Lisäksi esitettiin ajatus siitä, että perussopimuksissa käsiteltäisiin siitä, kuinka kansalaisyhteiskunta voisi järjestelmällisesti osallistua Euroopan päätöksentekoprosessiin.
- Useita toimielimiin liittyviä kysymyksiä tuotiin esille koskien erityisesti täytäntöönpanovaltaa (komission ja neuvoston väliset suhteet), ulkoisen toiminnan johdonmukaisuutta tai Euroopan julkisen talouden problematiikkaa. Jotkut halusivat, että neuvoston tehtävää lainsäätäjänä täsmennettäisiin ja yhteispäätösmenettelystä tehtäisiin yleisempi.
- Tieteellistä tutkimusta harjoittavat eurooppalaiset organisaatiot palauttivat mieleen tutkimuksen ja innovaation merkityksen eurooppalaisessa yhteiskunnassa ja sen vuorovaikutuksen teollisen maailman kanssa. Hallitustenväliset tutkimusjärjestöt (EIROForum) korostivat yhteisen eurooppalaisen vision merkitystä. Galileo-ohjelma on esimerkki näiden organisaatioiden (tässä tapauksessa Euroopan avaruusjärjestön ESan) ja Euroopan yhteisön välisestä tiiviimmästä yhteistyöstä. Yhteisö voisi olla useammin edustettuna itsenään, esimerkiksi komission välityksellä, eri organisaatioissa. ESan osalta olisi ilman muuta tarpeellista, että perussopimukseen lisättäisiin maininta unionin toimivallasta avaruuspolitiikan alalla. Lopuksi painotettiin tutkijoiden ja myös Euroopan toimielinten ja hallitustenvälisten tutkimusjärjestöjen henkilöstön liikkuvuuden tarpeellisuutta.

– Naisjärjestöt (esimerkiksi European Women's Lobby, Women citizens of Europe Network) korostivat, että olisi painotettava sukupuolten välisen tasa-arvon periaatetta muun muassa mainitsemalla se perussopimusten johdanto-osassa tai jopa laatimalla niihin uusi osasto. Ehdotettiin myös, että perusoikeuskirjaan lisättäisiin kansalaisuuteen perustuvan syrjinnän kieltämisen periaatteen mukaisesti sukupuoleen perustuvan syrjinnän kieltämistä koskeva yleismääräys, johon kansalaiset voisivat suoraan vedota.

5. Keskustelun päätteeksi Giuliano Amato pyysi osanottajia nimeämään ne kontaktiryhmän jäsenet, jotka käyttävät puheenvuoron 24. ja 25.6. pidettävässä valmistelukunnan istunnossa. Hän ehdotti, että osanottajat sopisivat tästä jäljempänä mainituissa eri alaryhmissä ja ottaisivat huomioon, että puhujien käytettävissä on yhteensä 25–30 minuuttia, kuten on kansalaisyhteiskuntaa edustavilla seitsemällä muullakin kontaktiryhmällä. Giuliano Amato ehdotti myös, että jokin ehdokasvaltioiden organisaatio olisi edustettuna.

Tuloksena on, että kahdeksan henkilöä käyttää puheenvuoron, joten heillä on kullakin käytettävänä noin 3 minuuttia:

Tiedemaailma:

- Jean-Victor Louis (AGORA ja Firenzen yliopistollinen Eurooppa-instituutti)
- Florence Deloche-Gaudez (valtiotieteilijät, Pariisi)

Pohdintaryhmät:

- Kirsty Hughes (Centre for European Policy Studies / European Policy Institutes Network – CEPS/EPIN)
- Stanley Crossick (European Policy Centre – EPC)

Eurooppalaiset / nuorten liikkeet:

- Pascale Joannin (Fondation Robert Schuman)

Tieteellinen tutkimus:

- Antonio Rodota (European Intergovernmental Research Organisations EIROForum)

Akateemiset naisjärjestöt:

- Teresa Freixes (Women Citizens of Europe Network)

Ehdokasvaltiot:

- Karoly Lorant (Institute for Economic Analysis and Informatics, Unkari – ECOSTAT).

KANSALAISET JA TOIMIELIMET

Ryhmän puheenjohtaja: Jean-Luc Dehaene

Ilmoittautuneiden organisaatioiden määrä: 66

Ilmoittautuneiden osanottajien määrä: 94

1. Eurooppa-valmistelukunnan varapuheenjohtaja Jean-Luc Dehaene toimi puheenjohtajana tässä kokouksessa, johon oli ilmoittautunut 94 osanottajaa 66:sta organisaatiosta.
Suurimmassa osassa puheenvuoroista keskityttiin toimielimiä koskeviin kysymyksiin tai kansalaisuutta ja osallistuvaa demokratiaa koskeviin kysymyksiin.
2. Toimielinten osalta puheenvuoron käyttäneet organisaatiot pyysivät muun muassa:
 - ◆ kansalaisten kannalta selkeää ja ymmärrettävää Euroopan perustuslakia
 - ◆ yhteisömenettelyn säilyttämistä ja yksinkertaisen ja selkeän päätöksentekojärjestelmän käyttöönottoa
 - ◆ ettei neuvosto olisi unionin hallitus, koska se on toimielimistä kykenemättömin päätöksentekoon eikä se ole demokraattisesti vastuussa millekään vaaleilla valitulle Euroopan edustuslaitokselle
 - ◆ että komissiosta, joka ainoana kykenee edustamaan Euroopan yhteisiä etuja, tulisi uudelleen unionin hallitus
 - ◆ että Euroopan parlamentti valitsisi komission puheenjohtajan
 - ◆ että unionin toimivaltaa talous- ja sosiaalipolitiikan alalla vahvistettaisiin
 - ◆ että unioni ottaisi tehtäväkseen toimia yhtenä globaalistumisen sääntelijöistä
 - ◆ kansanäänestystä Euroopan tasolla tai kansallisia kansanäänestyksiä Euroopan perustuslain hyväksymiseksi (yksi organisaatio vastusti tätä)

3. Kansalaisuuden ja osallistuvan demokratian osalta organisaatiot pyysivät muun muassa, että perussopimukseen kirjattaisiin seuraavat asiat:

- ◆ kansalaisten oikeus Eurooppaa koskevaan tietoon
- ◆ perusoikeuskirja
- ◆ "yhteisen hyvän tavoitteleminen" kuuluu unionin perustavoitteisiin
- ◆ kestävän kehityksen periaatteet, joihin on kuuluttava taloudellinen ja sosiaalinen ulottuvuus sekä ympäristöulottuvuus
- ◆ sosiaalista vuoropuhelua vastaavan "kansalaisvuoropuhelun" järjestäminen säännöllisesti
- ◆ tasa-arvoisen osallistumisen toteuttava demokratia
- ◆ yleishyödyllisten palvelujen merkitys sosiaaliselle yhteenkuuluvuudelle ja Euroopan kansalaisille
- ◆ horisontaalisen toissijaisuuden periaatteet
- ◆ kansalaisten oikeus osallistua Euroopan päätösten valmistelun ja täytäntöönpanon kaikkiin vaiheisiin muun muassa kuulemalla heitä todellisen kumppanuuden puitteissa ja arvioimalla yhdessä poliittisia tuloksia
- ◆ eurooppalaista yhdistymistä koskeva perussääntö
- ◆ voittoa tavoittelemattomien organisaatioiden (osuuskunnat, keskinäiset yhtiöt, yhdistykset) aseman tunnustaminen

Lisäksi pyydettiin, että yhtäältä perusoikeuskirjaan lisättäisiin uskonnonvapaus ja toisaalta vahvistettaisiin rasismien ja muukalaisvihan torjuntaa koskevaa 13 artiklaa.

4. Kokouksen päätteeksi seuraavat henkilöt nimettiin puhujiksi täysistuntoon:

- Fernand HERMAN (Federalist Voice)
- Alison WESTON (JEF – Europe)
- Charlotte ROFFIAEN (A.C.N. – Forum de la Société civile)
- Maria MIGUEL SIERRA (European Network Against Racism)
- Pawel KRZECZUNOWICZ (Puolan valtioista riippumattomien järjestöjen toimisto Brysselissä).

ALUEET JA PAIKALLISYHTEISÖT

Ryhmän puheenjohtaja: Ana Palacio

Ilmoittautuneiden eurooppalaisten organisaatioiden määrä: 18

Ilmoittautuneiden kansallisten organisaatioiden tai yhteisöjen määrä: 138

Ilmoittautuneiden osanottajien määrä: 187

Kokouksen puheenjohtajana toimi valmistelukunnan puheenjohtajiston jäsen Ana PALACIO.

Ensimmäisenä puhujana oli alueiden komitean ensimmäinen varapuheenjohtaja Eduardo ZAPLANA. Keskustelun aluksi kannanoton keskustelufoorumiin lähettäneillä alueellisia ja paikallisia yhteisöjä edustavilla eurooppalaisilla organisaatioilla oli mahdollisuus esitellä toimintaansa.

A. Organisaatioiden yksimielisyyden saaneet ehdotukset

Organisaatiot **kiittivät** Ana PALACIOta tämän kontaktiryhmän perustamisesta ja toivoivat yksimielisesti, että ryhmä voisi järjestää **säännöllisesti kokouksia** aina valmistelukunnan toiminnan päättymiseen saakka. Lisäksi ne haluavat valmistelukunnan perustavan **työryhmän** erityisesti alueellisia ja paikallisia yhteisöjä koskevia kysymyksiä varten.

Alueelliset ja paikalliset hallitukset, jotka on valittu yleisillä vaaleilla, muistuttivat olevansa osa unionin hallitusjärjestelmää ja että yhteisön lainsäädännön soveltaminen kuuluu useimmiten niille.

Perusoikeudet

1. Perusoikeuskirja ja erityisesti sen johdanto-osa sisällytetään perussopimukseen.
2. Alueet ja paikallisyhteisöt otetaan huomioon EY:n perustamissopimuksen 6 artiklassa.
3. Perussopimukseen sisällytetään (myöhemmin määriteltävien menettelyjen mukaisesti) takeet paikallisdemokratialle, joka on **eurooppalaisten yhteistä perintöä**, erityisesti sisällyttämällä perussopimukseen kaikissa ehdokasvaltioissa ja suurimmassa osassa jäsenvaltioita jo allekirjoitettu ja ratifioitu Euroopan neuvoston peruskirja paikallisesta itsehallinnosta.

Unionin tehtävät

1. Haluavat perustuslain luonteisen perussopimuksen, jossa selvennetään ja täsmennetään unionin tehtävät.
2. Unionin tavoitteiden osalta kiinnittävät erityistä huomiota taloudellisen, sosiaalisen ja alueellisen yhteenkuuluvuuden varmistamiseen.
3. Haluavat oikeudellisen välineen, jolla edistetään paikallisyhteisöjen rajat ylittävää yhteistyötä EU:ssa ja EU:n ulkorajoilla.
4. Haluavat perussopimukseen unionin syrjäisimmille alueille positiivisen erityiskohtelun.

Välineet

5. Kaikki haluavat, että luovutaan liian yksityiskohtaisesta lainsäädännöstä, joka alueellisten ja paikallisten yhteisöjen on sitten pantava täytäntöön (esim. Ruotsissa yhteisön lainsäädännön täytäntöönpanosta 60–70 prosenttia kuuluu kuntien tehtäviin).
6. Kaikki haluavat, että Itävallan nykyisen, erinomaisen käytännön mukaisesti lainsäädäntöprosessin hyvin varhaisessa vaiheessa järjestettäisiin automaattisesti kuuleminen (*ex-ante*) toimielinten ja alueellisten ja paikallisten yhteisöjen todellisen kumppanuuden hengessä. Kuuleminen olisi perussopimuksessa tehtävä pakolliseksi, kun kyseessä ovat politiikat, joilla on voimakasta alueellista tai paikallista vaikutusta, samoin kuin, jos ne vaikuttavat alueiden ja kaupunkien rahoitukseen. Lisäksi kuulemista koskevilla säännöillä olisi taattava avoimuus ja käytäntöjen tasapuolisuus.
Osanottajat pitivät vihreiden tai valkoisten kirjojen kautta tapahtuvaa kuulemistä riittämättömänä ja halusivat, että hyvän hallintotavan periaatteet kirjattaisiin perussopimukseen.

Toissijaisuus ja toimivalta

7. Haluavat, että SEU:n 1 artiklassa esitetty tavoite "mahdollisimman lähellä kansalaisia" toteutuisi viimeinkin todellisuudessa.
8. Haluavat **todellisen toissijaisuuden**, jossa olisi tunnustettava Euroopassa vallitsevat **neljä hallitustasoa** eli Euroopan, kansallinen, alueellinen ja paikallinen taso.
9. Haluavat, että EY:n perustamissopimuksen 5 artiklaa muutetaan alueellisten ja paikallisten yhteisöjen tunnustamiseksi jäsenvaltioiden sisäisiä rakenteita kunnioittaen.
10. Haluavat, että vilpittömyyden yhteistyötä koskevaa EY:n perustamissopimuksen 10 artiklaa muutetaan, koska sitä olisi sovellettava myös alueellisiin ja paikallisiin yhteisöihin.
11. **Pitävät hyvin tärkeänä**, että otetaan käyttöön ennakoarviointia ja jälkikäteen tapahtuvaa arviointia koskeva järjestelmä, koska toimivallasta ei ole olemassa täsmällistä luetteloa, ja katsovat, että paras tae toissijaisuuden hyvälle valvonnalle on esitetty jäljempänä 15 kohdassa.
12. Haluavat, että perussopimuksessa tunnustetaan Saksan perustuslaissa tunnettu "**yhteenkuuluvuuden periaate**", jonka mukaan Euroopan lainsäätäjän on vastattava päätöstensä rahoitusvaikutuksista tai, mikäli paikallisyhteisöjen tehtävänä on panna päätökset täytäntöön, kuten asian laita usein on, annettava niille keinot tähän (esim. Lissabonin Eurooppa-neuvosto julisti, että jokaisella koululla on oltava yhteydet Internetiin, minkä kustannukset ovat jääneet kuntien kannettaviksi).

Alueiden komiteaa koskevat pyynnot

13. Alueiden komitean tunnustaminen yhdeksi unionin toimielimistä (käytännössä tunnustetaan oikeus nostaa kanne tuomioistuimessa etujensa puolustamiseksi).
14. Alueiden komitean kokoonpanon saattaminen tasapainoon, koska joissain valtuuskunnissa paikallinen taso on aliedustettuna.

B. Lainsäädäntövaltaa omaavien alueiden erityispyynnöt

15. Lainsäädäntövaltaa omaaville alueille annetaan yksilövalitusoikeus Euroopan yhteisöjen tuomioistuimessa (laillisuusvalvontaa koskeva kanne).
16. Vähintäänkin kanneoikeus alueiden komitean kautta (on huomattava, että Euroopan parlamentille on annettu kantajakelpoisuus Nizzan sopimuksessa).
17. Lainsäädäntövaltaa omaaville alueille annetaan erityisasema perussopimuksessa tai LAMASSOURE-ehdotus alueista "unionin kumppaneina".
18. Alueellisten luottamuselinten osallistuminen Cosaciin.
19. Alueellisten ministerien osallistuminen neuvoston työskentelyyn EY:n perustamissopimuksen 203 artiklan nojalla.

C. Organisaatioiden nimeäminen puhujiksi täysistuntoon:

- Euroopan alueiden liitto (AER)
 - Euroopan raja-alueiden yhdistys (AEBR)
 - Conférence des Régions Périphériques et Maritimes de l'Europe
 - Euroopan kuntien ja alueiden neuvosto (CEMR)
 - EUROCITIES.
-

IHMISOIKEUDET

Puheenjohtaja: António Vitorino

Ilmoittautuneiden osanottajien määrä: 94 (64 organisaatiota)

1. Komission jäsenen Antonio Vitorinon vetämässä kontaktiryhmässä käsiteltiin useita eri asioita, muun muassa unionin sisäisiin ja ulkoisiin politiikkoihin liittyviä ihmisoikeusnäkökohtia. Kokouksen osanottajiksi oli rekisteröitynyt 64 organisaatiota (94 henkilöä). Jotkut osallistuneista organisaatioista edustavat laajempaa kansainvälistä organisaatioiden verkostoa.
2. Kaikki osanottajat korostivat sitä, että Euroopan unioni on arvojen unioni ja että näiden arvojen suojeleminen ja edistäminen on asetettava keskeiseen asemaan unionin sisäisissä ja ulkoisissa politiikoissa. Yleisesti tunnustettiin myös, että toimielinten avoimuuden ja vastuuvollisuuden lisääminen, sukupuolten välisen tasa-arvon ottaminen paremmin huomioon EY:n perustamissopimuksessa ja unionin politiikoissa sekä tehostettu vuoropuhelu kansalaisyhteiskunnan kanssa ovat erittäin tärkeässä asemassa, kun ihmisoikeuksia toteutetaan käytännössä.
3. Mitä tulee ihmisoikeuksiin Euroopan unionissa, suuri enemmistö puhujista kannatti perusoikeuskirjan sisällyttämistä perussopimukseen, jotta siitä tehtäisiin oikeudellisesti sitova. Monet heistä katsoivat, että perusoikeuskirjan tekstiä olisi muutettava tiettyjen oikeuksien lisäämiseksi siihen tai niiden vahvistamiseksi ja että valmistelukunnan olisi käsiteltävä tätä asiaa. Toiset mainitsivat perusoikeuskirjan uudelleen käsittelyyn liittyvän riskin, että tekstistä voi tulla heikompi, ja ehdottivat, että tekstin tarkistaminen sen perussopimukseen sisällyttämisen jälkeen tehtäisiin mahdolliseksi.

4. Oikeuksien luetteleminen ei riitä, ja monet puhujat olivat sitä mieltä, että oikeuksien tosiasiallinen suojele riippuu tehokkaista täytäntöönpano- ja valvontamenettelyistä sekä siitä, että ihmisoikeudet otetaan huomioon kaikissa EU:n politiikoissa. Tässä yhteydessä eräät haluaisivat, että yhteisöjen tuomioistuimen toimivaltaa laajennettaisiin etenkin nykyisen kolmannen pilarin alalla. Useat osanottajat suosittelivat, että unioni liittyisi Euroopan ihmisoikeussopimukseen (sekä muihin kansainvälisiin ihmisoikeusasiakirjoihin kuten uudistettuun Euroopan sosiaaliseen peruskirjaan).
5. Ulkoisen ulottuvuuden osalta useat puhujat toivoivat aktiivista ja johdonmukaista ihmisoikeuspolitiikkaa, joka perustuisi perusoikeuksien yleismaailmallisuuden ja jakamattomuuden periaatteisiin. Kansainvälisten ihmisoikeusnormien olisi ohjattava unionin suhteita kolmansiin maihin.

Eräät osanottajat katsoivat, että olisi kiinnitettävä asianmukaista huomiota sosiaalisiin, taloudellisiin ja kulttuuriin liittyviin oikeuksiin ja että näitä oikeuksia olisi vahvistettava sekä unionin lainsäädännössä että sen politiikoissa.

KEHITYS

Puheenjohtaja: Henning Christophersen

Rinnakkaispuheenjohtajat: Anne Van Lancker, Lord Tomlinson, Kimmo Kiljunen

Ilmoittautuneiden osanottajien määrä: 42 (29 organisaatiota)

- Kaikki osanottajat pitivät hyvänä ajatusta kansalaisyhteiskunnan kuulemisesta kontaktiryhmien ja täysistunnon välityksellä. Jotkut osanottajat mainitsivat, että vuoropuhelu kansalaisyhteiskunnan kanssa olisi institutionalisoitava, mutta toiset varoittivat siitä, että tämä voisi hidastaa päätöksentekoprosessia, mitä olisi pyrittävä välttämään.
- EU:n ulkopoliittikkaa olisi vahvistettava ja kehitysyhteistyö olisi yhdistettävä ulkopoliitiikan tavoitteiden kanssa politiikan tavoitteiden, päätöksentekoprosessin ja täytäntöönpanomenettelyjen osalta, jotta kehitysyhteistyöpolitiikka tunnustettaisiin selvemmin yhdeksi EU:n ulkopoliitiikan osaksi.
- Olisi varmistettava muiden EU:n politiikkojen johdonmukaisuus EU:n kehitystavoitteiden kanssa.
- Kehitysyhteistyöneuvosto olisi lakkautettava, mutta ei vielä tässä vaiheessa.
- Köyhyyden poistamisesta olisi tehtävä uudessa perussopimuksessa yksi tärkeimmistä painopisteistä.
- Sosiaalisia näkökulmia olisi korostettava voimakkaammin sekä EU:n ulkoisessa että sisäisessä ulottuvuudessa.
- EU:n kehitysyhteistyöpolitiikassa demokratialla ja ihmisoikeuksien kunnioittamisella tulisi aina olla keskeinen asema.
- Euroopan kehitysrachasto olisi sisällytettävä yhteisön talousarvioon ja sen osalta olisi noudatettava samoja menettelyjä kuin EU:n muussa kehitysavussa.
- Perusoikeuskirja olisi sisällytettävä perussopimukseen.

- Kaikki osanottajat olivat tyytyväisiä siihen, että ehdokasvaltiot osallistuvat valmistelukunnan työhön. Ehdokasvaltioiden läsnäolo luo uuden tilanteen, koska niiden tulotaso ja kehitysyhteistyöpolitiikka ovat kehittymättömämpiä kuin EU:n. Tämä tulee kuitenkin ajan kuluessa muuttumaan, koska liittymistä valmisteleva politiikka auttaa niitä myös rakentamaan kehitysyhteistyöpolitiikkaansa.
 - Olisi keskityttävä miesten ja naisten tasa-arvoiseen kohteluun ja yhtäläisiin mahdollisuuksiin.
 - Puheenjohtaja ja rinnakkaispuheenjohtajat ilmoittivat olevansa halukkaita jatkamaan vuoropuhelua siten, että kontaktiryhmän jäsenet toimittaisivat kannanottoja ja erityisesti esille otettuihin asioihin liittyviä erityisiä ja konkreettisia ehdotuksia.
-

KULTTUURI

Ryhmän puheenjohtaja: Alojz Peterle

Ilmoittautuneiden organisaatioiden määrä: 53

Ilmoittautuneiden osanottajien määrä: 71

1. Eurooppa-valmistelukunnan puheenjohtajiston jäsen Alojz Peterle toimi Euroopan parlamentin tiloissa Brysselissä 12.6. kulttuurialalla toimiville kansalaisyhteiskunnan organisaatioille järjestetyn kuulemistilaisuuden ("kontaktiryhmä") puheenjohtajana. Häntä avustivat valmistelukunnan varsinainen jäsen Hans van Mierlo ja sijainen Inese Birzniece. Kuulemistilaisuuteen osallistuivat kokoaan tai osittain myös varsinainen jäsen René Van der Linden ja puheenjohtajiston jäsen Ana Palacio. Valmistelukunnan sihteeristö hoiti sihteeristön tehtävät.

2. Tähän kuulemistilaisuuteen oli ilmoittautunut 53 organisaatiota (ks. liitteenä oleva osallistujaluettelo). Kuulemistilaisuudessa edustettuina olevien organisaatioiden ja valtioista riippumattomien järjestöjen moninaisuuden huomioon ottamiseksi käsiteltiin viittä eri aihepiiriä:

- taiteet ja kulttuuriperintö
- kulttuurialan yhteistyö
- kielet ja vähemmistöt
- kirkot ja uskonnolliset yhdistykset
- koulutus.

3. Puheenjohtaja pyysi avauspuheenvuorossaan organisaatioita ja valtioista riippumattomia järjestöjä esittämään näkemyksensä Laekenin julistuksessa olevista aiheista ja kysymyksistä samoin kuin niistä, joita käsiteltiin valmistelukunnan ensimmäisissä istunnoissa. Vaikka puheenvuoroista ei ole tarpeen laatia täydellistä selostusta, seuraavat kohdat voidaan mainita:

- Yleisesti ottaen unionin kulttuurialalla toteuttamia toimia pidettiin riittämättöminä. Euroopan tason toiminta ei aiheuta haittaa kansallisella tasolla tehdyille päätöksille vaan täydentää niitä. Olisi edistettävä toimia, jotka lisäävät Euroopan kulttuurien yhteenkuuluvuuden tunnetta.
- Useat puhujat halusivat, että perusoikeuskirja sisällytettäisiin perussopimukseen. Jotkut ehdottivat, että tässä yhteydessä sitä muutettaisiin siten, että siihen lisättäisiin viittaus oikeudesta kulttuuriin tai maininta niistä henkisistä tai kulttuuriarvoista, jotka ovat Euroopan rakentamisen perustana.
- Useat puhujat toivoivat, että kulttuuria koskevat perussopimuksen määräykset (151 artikla) säilytettäisiin ja niitä koskevat päätökset tehtäisiin määräenemmistöllä (eikä kuten nykyään yksimielisesti yhteispäätösmenettelyssä Euroopan parlamentin kanssa). Useat puhujat totesivat, että tärkeimmät unionin kulttuurialalla toteuttamat toimenpiteet on usein perustettu jollekin muulle oikeusperustalle kuin 151 artiklalle, puhujien mukaan, jotta artiklan sisältämää vaatimusta yksimielisyydestä ei ole tarvinnut ottaa huomioon. Jotkut puhujat ilmaisivat kannattavansa perussopimukseen liitettyä pöytäkirjaa jäsenvaltioiden julkisen palvelun yleisradiotoiminnasta ja tämän pöytäkirjan säilyttämistä.
- Useat puhujat pahoittelivat sitä, että kulttuuriomaisuuden erityisluonnetta ei ole riittävästi otettu huomioon Euroopan sopimuksissa. Kulttuuriomaisuutta ei voida pitää tavallisena kauppatavarana, vaan sen olisi nautittava erityiskohtelusta etenkin elokuvateollisuudelle myönnettävää valtiontukea koskevien sääntöjen osalta.
- Kirkkoja tai uskonnollisia yhteisöjä edustavat puhujat pitivät Amsterdamin sopimuksen liitteenä olevaa julistusta n:o 11 kirkkojen ja ei-tunnustuksellisten järjestöjen asemasta tärkeänä. He katsoivat lisäksi, että Eurooppaa yhdistävät ja Euroopan periaatteissa havaittavissa olevat arvot (rauha, vapaus, ihmisarvo, solidaarisuus, demokratia) johtuvat pitkälti Euroopan uskontoperinteestä, erityisesti kristinuskosta. Tätä perintöä ja yhteyttä ei pidä unohtaa, vaan niiden pitäisi esiintyä Euroopan teksteissä. Yksi puhujista otti kuitenkin esiin sen, että väestöstä yhä suurempi osa ei enää kuulu tämän uskontoperinteen piiriin ja sen mainitseminen voi johtaa siihen, että väestö jaetaan uskoviin ja ei-uskoviin.

– Useat puhujat muistuttivat Euroopan unionissa olevista kieli- tai kulttuurivähemmistöistä. Niiden asema olisi tunnustettava ja niiden kehitystä olisi tuettava.

4. Puheenvuorojen ja keskustelujen päätteeksi puheenjohtaja muistutti, että valmistelukunnan 24. ja 25.6. pidettävän istunnon pääasiana on kansalaisyhteiskunnan kuuleminen. Kulttuurialan organisaatioilla olisi 25–30 minuuttia aikaa esitellä näkemyksensä, minkä jälkeen käytäisiin samanpituisen keskustelu valmistelukunnan jäsenten kanssa. Puheenjohtaja pyysi läsnäolevia organisaatioita ilmoittamaan hänelle, kuinka ne aikovat käyttää tämän puheajan. Lyhyen neuvottelun jälkeen päätettiin seuraavista järjestelyistä:

– kulttuurialan yhteistyö, taiteet ja kulttuuriperintö, koulutus: 10 minuuttia, jotka von des Gablentz (Europa Nostra) ja Frédérique Chabaud (European Forum for the Arts and Heritage) jakavat keskenään

– kirkot ja uskonnot: 10 minuuttia, Keith Jenkins (Conference of European Churches)

– kielet ja vähemmistöt: 5 minuuttia.

Pitäessään puheenvuoronsa valmistelukunnassa jokaista puhujaa pyydetään ottamaan huomioon ehdotukset, jotka osanottajat ovat tehneet puheen sisällöstä.
